

ali slovensko in ta misel nij slaba, če je zares odkri-
tosrčna.

Neko drugo društvo se je te dni ustanovilo, in
sicer društvo za telovadbo. Na čelu mu stoji naj bolje
znani tukajšnji „germanizator“ Karl pl. Ritter; v
odbor sta pa involjena tudi dva Slovence in dva Ita-
lijana. Mej društveniki smo brali tudi ime tukajšnjega
odvetnika dr. Pajerja. Ritter-Pajera, s tema ime-
noma je zadosta rečeno in vsakdo lahko ve, kam pes
taco moli: Konkurencija italjanski „Ginnastica“. Vsaj
sta ista dva imena, katera tudi v mestnem zastopu
sovražno nasproti stojita liberalno-italijanski stranki.

O drugih goriških društvih bomo poročali, kedar
se nam pokaže ugodna prilika.

V Gorici 29. aprila. [Izv. dop.] (Do sedaj ne-
poznana velikost.) Uže preko dva meseca se je
ustanovilo v Gorici novo slovensko katoliško-politično
društvo, kojega osnovali odbor pa se je zavajal do teh
dvoj v temne oblake, ki so se na goriškem obuebji
vlačili. Radovedneži, — in to so vsi nekoliko — so
komaj čakali, kedar se ti za narod in vero goreči mo-
že Slovence in posebno katoliškim Slovence pred-
stavijo. In to se je zgodilo. „Glas“ je pred kratkim
nesel te može v deveto vas, predstavil jih je Sloven-
cem na Goriškem, predstavil jih tudi meni, in glej —
čuda se še godi! — mej osnovatelje je šel tudi moj
znanec g. Stefan Rutar.

Kedo je ta gospod? — Slovence na Goriškem za-
stoj vprašam; zatorej naj jaz povem, da je pensjo-
niran uradnik in strašen — nemškutar.

Bilo je meseca avgusta prejšlega leta, ko sem pil
vrček piva v strahu božjem pri „zlatem levu“ (Leon
d'oro) v Gorici. Sam sem bil pri mizi, zatorej sem
si kratki čas s čitanjem slovenskega lista. Kmalu do-
bom za tovarna toga gospoda, in ker vidim, da imam
slovenski list, me vpraša, sem li Kranjec, in ko mu
odgovorim, da sem Goričan, pravi: „Aha, kranjski
Goričan!“ Mož je proketo „kranjsčino“ lomil, zatorej
sem se spustil z njim v nemški pogovor, in hotel sem
mu razkladati, da Goričani nismo Kranjci, ampak Slo-
vence, da je Slovenec uže staro ime itd. Govorila sva
o slovenskem jeziku, o slovenski literaturi, a tu je bilo
vse zastoj; mož, ki nij videl nikedar slovenske knjige,
niti od zunaj, mož, kateremu je vse gnjilo, kar je slo-
venskega, mož, kateri je zahtevanja, naj se upelje na-
rodni jezik v šole in urade, imenoval smešna in abot-
na (blödsinnig), ta mož se je upal trditi, da je pa-
metno, če „kranjsko“ (slovensko) ljudstvo za-
telebano ostane. „Kaj pa je treba slovenskemu
kmetu omike, naj ostane pri motki in oralu!“ To so
njegove besede. Vse ugovarjanje od moje strani je
bilo zastoj, marveč bil sem mu „unreifer Jüngling“.
Na moje končne besede pri odhodu se morda g. os-
novatelj še spominja!

In tak mož je osnovelec slovenskega političnega
društva! Tak mož, ki ne more diti enega slovenskega
stavka pročitati, če nij tako pisan, kakor ga njegovi
domači pastirji in kozarji govore; tak mož, ki so mu
naša zahtevanja humbug; tak mož gre mej osnovelec
slovenskega političnega društva! O pojte pojte raji
kukavice kovati!

*) Izvedeli smo še par drugih prav mičnih „historic“ od
tega gospoda, ktere ob pravem času porabimo. URED.

reč s prijatelji kopat, toda predaleč zabrede i voda ga
izpodnese, da potone. Drzen tovaruš Blaže Potočnik
skoči za njim ter ga otme.*) To nevarnost si je Stanič
dobro zapomnil in zatorej svoje šolarje v Ročinji skrb-
no plavati učil; pa, čudno, zbiral je za take vaje samo
nevarne tomune in globele v Soči. Se ve, da se otro-
kom nij moglo nič hudega zgoditi, ker je vsakemu me-
hurje privezal ter ga še posebej na vrv dejal.

Tudi o jasnih večerih je zbiral okrog sebe otroke
in odrasle, kazal jim zvezde, pravil jim, kolika je ta
ali ona, koliko je od zemlje oddaljena in druge enake
reči. Tu pa tam je tudi rad pravljice poslušal, še
raje pa pravil in časi mu je pri taki priložnosti mej
svojimi šolskimi ljubljenci tako dopalo, da niti večerjat
nij hotel domov iti, ampak kuharica mu je morala jed
tija prinesiti, kder je z otroki zboroval.

Da so k takemu učitelju otroci radi v šolo hodili
pa tudi ljudje uže v letih (celo oženjeni) se radi brati
učili, to je bistro samo po sebi.

Ročinj slovi dan danes zaradi mnogega plemenit-
tega i zgodnjega sadja. Tudi v tem obziru gre Sta-
niču prva zasluga, kajti on je sadjerejo v Ročinju za-
čel in visoko povzdignil. Pri Testenikovem seniku je
napravil drevesnico ter ondi mlade in stare cepit učil;
vsakih 14 dni enkrat je peljal šolarje gledat, kedo je
lepše cepil.

Kmetom je dajal iz drevesnice plemenita mlada
drevesa ter je celo v cerkvi vzpodbujal, da bi mnogo

*) Slovček o tej dogodbi piše v „Drobtincah“ za l. 1848.
str. 82. „Se v svoji visoki starosti drez več ko 46 let, so rajni Sta-
nič svojega dobrotnika dobro pomnil, ki jim je življenje ohranil,
ter si več let prizadevali, ali njega ali pa njegovih naslednikov
okrog Celovca pozvediti; pa ni bilo najti praviga sledu. Kar so
njemu v zahvale dar odločili, so pa v bogin dali, ino dopolnili
kvalečnosti svoje sveto dolžnost.“

iz Gorice 6. maja. (Izv. dop.) (Vrtec.) Ta časopis s pod-
bamiza slovensko mladostihaja 1. dne v mesecu in stane
za celo leto 2 gl. 60 s., za pol leta 1 gl. 30 s. in
urednik mu je gosp. Ivan Tomšič v Ljubljani, učitelj.

Priporočili so vsi slovenski časopisi ta list naši
mladini od 8 do 14 let, in priporočal sem ga tudi
jaz nekim družinam, ker se mi je jako dopadal, in sem
večkrat obžaloval, da nismo mi imeli takega časopisa,
ko smo bili mali dečki. Neizrečeno bi nas bilo veselilo
vse, kar ima ta krasen „Vrtec“. In zares lepe, za-
nimive reči ima, in koliko je v njem raznovrstnega!
Poglejmo ga malo! V njem najdemo majhne pesmice, pa
lepe, kratke ali dolge povesti, pogovore mej živalimi,
pop. se imenitnih poslopj, cerkev, krajev in dežel, celo
gledališne igre za otroke so tam brati. Dalje ima lah-
ko razumljivo razprave iz prirodopisno-ustorzuanskega
polja razlaga n. p. kaj je in kako nastane dež, megla,
rosa, slana i. t. d. O „Vrtec“ je polen lepega cvetja,
oni ima tudi novosti, kratkočasnice, potem zastavice,
računske naloge, in rebuse, vse to pa zbuja m selno
moč, in bistri um v mladih glavah. Pa še več, ka-
terikrat prinese tudi kaj lepe, lahke papeve za mladost.

Zdaj pa naj kedo reče, da nij naš narod srečen,
da ima tak časopis, jaz le ker rečem, da zavidam te
otroke, misleč, kako bi me bilo vse to zanimalo, ko
sem bil živ, poreden fant, kakor so mi djali. Da bi
pozvedel, kako se Vrtec dopada, poprašam, nij davno
neko družino, kateri sem ga priporočal, in odgovor
četov je bil ta: „Moja hčerka ima, česar le želi, ali
naj veče veselje jej je „Vrtec“. Vedno ga bere, in ko-
maj čaka nove številke. Poprej nij znala dobro čitati,
ali zdaj, ko ima „Vrtec“ 4 mesece, bere še prehitro
in se dobro zaveda, kako koristno in kako veselje na-
haja človek v bukvah. Zraven tega pa je kaj ponosna,
da ima tako mlada že časopis!“ Šentajte, to je pač
kaj novega pri Slovencih. Otroci tudi pripovedajo vsi
žahiti in mladim prijateljem, kar so brali.

Častiti gosp. Tomšič je po vsem tem svoj namen
dosegel; vsi bralci „Vrteci“ so njegovi prijatelji, in go-
tovo se bodo kot stari spominjali veselja, ki ga jim
napravljajo ta list tudi pisan v lahko razumljivem, či-
stem jeziku. Da je to započetje velike važnosti za naš
narod, kedo bi dvomil.

Več priporočati ga nij treba, le vabim starše, bo-
tre in botrice, naj ga naročajo mladosti.

iz Zgonika 20. aprila. [Izv. dop.] Vesela pomlad
se je vzbudila z vso svojo prirodno lepoto, vse je ze-
leno ali v cvetju in tudi preljudi ptički so se vrnili
v naše kraje, iz katerih so se zaradi zime umeknili. Ke-
do bi se ne veselil, ko je sliši tako pristrčno i prelepo
prepevati? — Pa, žalibog, kmalu bodo cele trope ma-
lopridnih otrok na nogah, ki bodo od grma do grma
stikali ter iskali ptičjih gnjezd in lovitih, ali cel brez-
srčno trpinčili in morili te ljubeznjive prebivalce pro-
ste mile prirode.

Keč pa vem, da je beseda o pravem času rečena
zlatá vredna, za to opomenim vas vse, ki imate kaj
upliva do otrok, razložite jim, koliko nam koristijo
ptičji; povedite jim, kakova trdosrčnost, da, kak greh
celo je to, če se ptičjem gnjezda razdirajo, jajca pobij-
jajo ali celo mladiči jemljejo. Vi učitelji, vi duhovni
pastirji, vsi starši, vcepite otrokom v srce ljubezen do
lepe prirode, posebno pa do ljubeznjivih ptic, da ne

drevja nasadili ter je pridno gojili. Sploh pravijo kmetje,
da so bile njagove pridige vse drugačne, nego se
slišijo v sedanjem času. Navadno nij hodil na prižnico,
ampak opravljal je vse pred altarjem, tudi se v svojem
govoru nij strogo držal svetih rečij, ampak prešel je
večidel proti koncu na kmetijske ali sploh gospodarske
predmete; gospodarje je učil, kako, kedar in kaj naj
sejejo i sadé, gospodinjam je razlagal, kako naj skrbé
za domačo živino, kako naj krah peko in kako naj
goje otroke itd. Po opraviilu, posebno po večernicah,
pa so zapeli kako novo pesen ter se je učili tako dol-
go, da so jo vsi znali. Kako močno je petje ljubil, se
vidi tudi iz tega, da se je včasih o mraku fantom pri-
družil ter z njimi vred popeval; da, kedar so napra-
vili ples, se je celo sam dva ali trikrat po plesišči za-
sukal. Da je moralo to veselo vedenje gospodovo pri-
prostemu ljudstvu posebno dopasti, je naravno, za to
ti pa tudi noben ročinjski i banjški stavec tega ne po-
zabi povedati.

Večkrat je po polji hodil ter gledal, kako kmetje
orjó; če mu kedo nij po volji pluga držal, če je pre-
plitvo, ali pregloboko brazdo rezal, brž je sam posku-
sil i pokazal, kako se mora orati. — Kar je kedo no-
vega delal, stavil ali zidal, povsod je bil Stanič za
mojstra; nobena stavba se nij brez njega začela, no-
bena brez njega izvršila in, čudno, za vsako delo, za
vsako rokodelstvo je imel svoje orodje. Če je bil na
Banjšicah zidar in mizar, pridružil je v Ročinji tema
rokodelstvom še kolarijo i kovačijo. Sam si je iztesal
voz najpreje na dveh, pozneje na štirih kolesih za
svojo rabo, in lastnoročno je ljudem konje koval. Ako
je videl Ročinjca, da ima bosega konja, brž ga je us-
tavil rekoč: „Ti, prijatelj, počakaj vendar, da ti konja
podkujem!“ Mej kovanjem mu je pripovedaval, koliko

bodo škode delali in nedolžne živali brez usmiljenja
mučili. Posebno na pastirje je treba imeti pazno
oko. Po 5—6 pastirjev se suide, živino puste na paši
brez vsega varstva, sami pa od grma do grma ptičjih
gnjezd iščejo in tako dvojno škodo delajo, eno s tem,
da ne pazijo na živino, ki zahaja na tuje posestvo,
drugo pa s tem, da nedolžne ptiče preganjajo.

Naj bi c. kr. politične gospodske enkrat temu
škodljivemu, neusmiljenemu, nečloveškemu ravnanju
ostro na pete stopile! Okrajna glavarstva in okrajni
šolski sveti se v tej zadevi po mojih mislih vse pre-
malo za obstoječe postave brigajo; naj zapovedo žu-
panstvom, učiteljem in srenjskim predstojnikom, da o-
troke najpreje polučé, potem pa je kaznujejo, če za
lepo besedo nič ne marajo. Sij ima vsako županstvo
svoje srenjske in poljske čuvaje ali stražnike; te naj
zaroti, da bodo pazili na hudobne pastirje in poredne
poglavce. Svarnik nam je dal ljube ptičke za to, da
nas se svojim petjem veselé, in da nam škodljive mr-
čese pobiraje koristijo, a ne za to, da bi je nevedni
otroci preganjali in poredneži zalezavali.

Rodoljub.

Politični pregled.

Notranja javna politika zdaj skoro miruje; de-
legacije imajo sicer svoje redne seje; ogerski dele-
gatje se močno ustavljajo tirjatvam vojnega mini-
stra; naši delegatje pa so privolili poviksanje plač
skupnim uradnikom in so tudi vojnemu ministru
dozdaj dovolili za 1½ milijon gold. več, nego oger-
ski. Povsod le samo hlapčevanje ustavovercev, da
le več časa ostanejo carteljski vlade. Da se pa us-
tavoverci povsod uže pripravljajo za direktne volitve,
to nam pričajo njih listi, kateri vsaki dan poročajo
ob ustanovljenji kacega centralnega odbora. Vendar
pa ne vlada v ustavovernih krogih tista edinst,
kakošno bi želeli oficijozni in poloficijozni listi; je
tudi mej ustavoverci neka mlajša stranka, katera se
ne ujema z servilnostjo in na videz liberalizom us-
tavoverne večine, potem pa so mej ustavoverci tudi
taki, ki hočejo iz častilakomnosti na svojo roko po-
litikovati.

To vse daje „Neue freie Presse“ povod, da se
jezi in ustavoverce svari pred razdvojem v lastnem
taboru, ker je zdaj nevarnost še večja, ko se kaže,
da namerava cela opozicija stopiti v direktno voljen
državni zbor. „Neue freie Presse“ pravi namreč, da po
direktnih volitvah pride še celo iz takih dežel, kder
so dozdej izključivo vladali sami ustavoverci, mnogo
drugače mislečih poslancev, narodnih, klerikalnih,
fevdalnih, kateri vsi se prištevajo federalistični opo-
ziciji. Z volilno reformo je samo toliko doseženo,
pravi N. f. Pr., da se opozicija sili v državni zbor;
tam v zboru pa čaka Nemce nova borba za njihovo
narodnost. Dasiravno jo to nesramna laž, da bi se
bilo Nemcem bati za njihovo narodnost, in ustavo-
verni list to laž rabi le za strašilo ustavovernih pa-

živina bosa trpi, učil ga je ali pa tudi tu i tam po
strani z besedo usekal tako, da drugič je gotovo kon-
ja podkoval, predno je vikarju prišel pred oči.

(Dalje.)

Paulus.

Nektere opazke ruskega profesorja.

Spisal

prof. J. Baudouin de Courtenay.

(Nadaljevanje.)

XXI.

Poblebetajmo (poklepetajmo, poplašajmo) si en malo
o fizijonomijah; kajti more biti le blebetanje, ne pa
resnobno govorjenje, če začne praviti o fizijonomijah
nekega naroda človek, kateri je videl samo nemnogo
individuov tega naroda, ter kateri nij ne fizijolog, ne
fizijonomist.

Narbolj slovanske fizijonomije se mi zdijo biti na
Notraujskem: zelo spominjajo na fizijonomije poljskega
naroda, a, kakor je znano, poljski tip se šteje eden
narbolj čistih slovanskih tipov. — Tako tudi jako po-
dobni Poljakom so Gorenjci, katerih sem imel prilož-
nost videti, se ve da razun Bohinja, kder se nabajajo
večidel obrazi čisto germanski (nemški) in romanski
(laški, posebno pa furlanski). — Okoli Gorice je v tem
obziru neka zmešnjava, pa večidel prevlada tu mej
Slovinci tip slovanski. Cerkljane imajo v svojih obra-
zih nekaj posebnega, kar se zdi ukazovati na to, da
so mešanici iz Slovanov in še nekega drugega ljudstva.
Da Podbrdom, v Stržiščah in v Nemškem Rutu pre-
vladajo nemška fizijonomije, se razume samo po sebi.
— Tolminski tip predstavlja nekaj originalnega, ter se

gloveev, vendar pa ima prav, če je mnenja, da nij še konec borbe, kajti opozicija je po dolgih skušnjah bolj edina in močna, kakor je to bila kedaj poprej in narodi nenemški gotovo še ne bodo vrgli orožja v kot, dokler jim ne bode zavarovana narodnost, postavnost in pravica, katero smo dozdej zastoj iskali pri ustavovercih.

Na Koroškem, Štajerskem, Kranjskem, Českem, Moravskem, povsod so ustavoverci nastavili svoje centralne odbore; na Koroškem se boje Nemci, da zgube 2 poslance na Slovence; ravno tako bode iz Štajerskega dobila opozicija znaten porastek; na Kranjskem je skoro gotovo, da se zedinijo stari in mladi, da bodo potem stali v sklenenih vrstah proti ustavovernemu kranjskemu birokratizmu, kateri se tudi na vso moč šopiri in napravlja na volilni Loj.

Ustavoverni listi so se sicer jako veselili razdvoja v Ljubljani in koketirali z mladimi, a računili so slabo; mladi se znajo tudi zatajiti, če je domovina v nevarnosti in se rajši udajo trmoglavnim starim, kakor da bi škodovali narodni reči; patrijotična srca naprednjakov slovenskih so pripravljena na vsako žrtv. Čitali se je tudi v „Trierterci“ in „Neue freie Presse“, da je centralni odbor v Ljubljani uže postavil kandidate za Trst, Gorico in Koroško, to je: Nabergoja, dr. Lavriča prof. Einspillerja in dr. Pavliča, in da klerikalna stranka na Gorškem bode kandidirala dr. Tonklija, pa brez uspeha. To je zopet domišljija kacega lačnega ljubljanskega korespondenta. Za Koroško bode o svojem času postavilo kandidate ondotno politično društvo „Trdnjava“ za Gorško politično društvo „Soča“ in sicer v obnem zboru, kakor je bilo to dozdej navada, za Tržaško pa menda poseben pododbor in še le potem se bodo dotični kandidati naznanili centralnemu odboru, da bo tudi on z vso močjo podpiral njihove kandidature. G. dr. Tonkli pa, kakor se sliši, še kandidoval ne bode, da odvrne od sebe sum, kakor da bi bil on sebi v korist osnoval drugo politično društvo v Gorici.

Južni Tiroinci, kateri so se dozdej izdrževali vsacega aktivnega postopanja, bodo po novjših sklepih poslali svoje poslance v direktni drž. zbor, s tem pridobi opozicija zopet en par glasov.

Dunajski listi poročajo, da hočejo nemški federalisti kandidirati Hohenwarta in Schaffleja v drž. zbor, vsled česar se hočejo centralistični listi kakor norca delati, pa se jim slabo posrečava.

Na Českem je česko demokratično društvo sprejelo neko resolucijo, da se ne ujema s programom pravne stranke (skupne opozicije), ker je ta program nasproten napredku in demokraciji; a to se ne bode oviralo, da bodo vsi Čehi pri volitvah edini kot en mož. Če pojdejo Čehi v drž. zbor, nij še odločeno. Čehi se gledé tega vprašanja držé jako rezervirano. Sicer pa se bode to vprašanje v federalističnih krogih obravnavalo še le po dovršenih volitvah.

razločuje od tako rečenega slovanskega tipa še več, nego tip cerkljanski itd.

Sicer vse to je le moja osebna čenčarija, brez nobene znanstvene veljave.

XXII.

Popreje sem uže omenil, da kar zadeva omiko ali tako rečeno inteligencijo, slovensko ljudstvo stoji v tem obziru dosta visoko, tako da se more šteti mej najbojje oz. kane evropska ljudstva. Splošna pa inteligencija ali omika je neodvisna od posameznih talentov, ki se nahajajo mej ljudstvom; ampak njo prvi pogoj je, da bi večina ljudstva imela navadne srednje sposobnosti za izobraževanje in omikanje. In zares, masa slovenskega ljudstva se mora šteti sposobna in uže od prirode pripravljena za zmerom večjo omiko; kakor sicer skoro vsa evropska ljudstva.

Nujni nasledek teh dosta visokih sposobnostij cele mase ljudstva je ta, da se mej to maso nahaja tu in tam kak možki ali pa ženska, kateroga duševne moči presegajo površje navadnih sposobnostij, ter se morajo podpeljati pod kategorijo tako rečenih talentov. Podobni talent predstavlja izvrstni material za kakega učenjaka, umetnika ali pa za nekaj podobnega, ter bi gotovo postal eden iz njih pri ugodnih pogojih. — Talenti so le ukrite moči, katere ali dremajo vekomaj vsled tega, ker jim manjka primeranih tal, ali pa vzgojene in pametno vajene, delajo iz njih posestnika znamenitost svoje baže.

Dalmatinska ustavoverna petorica je ustanovila v Zadru list „Zemljak“, kateri bode pisan v srbskem in ital. jeziku in bode imel namen širiti ustavoverstvo po Dalmaciji. Namene petorice podpira tudi namestnik general Rodič; potovaje po Dalmaciji povsod zagovarja petorico s popom Danilom na čelu in agitira za one izdajice, da bi jih Dalmatinci še poslali na Dunaj. A tej agitaciji nasproti stoji kompaktna narodna stranka, katera ima zaslonbo v narodu. Po novjših vestih v ustavovernih listih, pride vendar g. Winkler v Dalmacijo za dvornega svetovalca.

Več kakor za vse druga politična vprašanja se zdaj briga avstrijsko časopisje za dunajsko razstavo. Kakor smo zadnjič omenili, je sam cesar otvoril razstavo z veliko slovesnostjo 1. t. m. Protektor razstave, nadvojvoda Karol Ljudevit je sprejel in nagovoril cesarja, kateri je odgovoril in poudarjal patriotizem avstrijskih narodov, kateri vsi so za razstavo združili svoje moči. Knez Auersperg se je potem še cesarju zahvalil v imenu narodov in razstava je bila odprta v pričó mnogih tujih princev, poslancev, generalov, ministrov in družih visokih gospodov in dam, kateri so spremljali cesarja in cesarico. Popoldne je bilo obedovanje na dvoru, h kateremu je bilo povabljenih čez 170 oseb raznih stanov in narodov, posebno pa komisariji vseh držav zastopanih pri razstavi. Konec meseca se pričakujejo nekteri cesarji in kralji in potem bode še le obilno slovesnosti, tako da bodo imeli enkrat tudi dvorniki posla čez glavo. „Neue freie Presse“, ki izdaja poseben časopis za razstavo, kot prilogo svojemu listu, hvali razstavo na vse grlo, mej tem ko drugi manje odvisni listi pravijo, da je vse pomanjkljivo, slabo urejeno in da bosta pretekla še 2 meseca, predno bo vse vredno. Obiskovalcev je dozdej presneto malo, kaj je število 5000 na dan za svetovno razstavo, v Parizu jih je bilo vsaki dan 40, 60, 80.000.

Nekteri listi pravijo, da uspeh dunajske razstave bo pod mero pričakovanja, da je vse jako pomanjkljivo in da je zavrženih kakih 14 milijonov gold. Dasiravno so enaki glasovi nekako preostri, vendar je dosti resnice vmes, ker to je gotovo, da je baron Schwarz vso reč prenalil. Vrh tega pa Dunajčani tujce tako neusmiljeno derejo, da se javno pritožujejo in tako strašijo namenjene obiskovalce. Ustavoverni Dunaj je jako insoliden in bode to ime menda pred vsem svetom utrdil. Govorilo se je tudi, da je začela kolera na Dunaji; če še ta bolezzen pride, potem bo z razstavo res velik fiasco.

V Petrogradu so se zadnje dni vršile zaradi prihoda nemškega cesarja, tako velikanske svečanosti, da še Berolinske svečanosti po zmagi 1. 1870. nijso bile nič proti temu. Ruski listi pravijo, da je prijateljstvo obeh cesarjev porok za mir, a pozabiti se ne sme, da je Ruska slovanska država in torej nikoli ne bode služila tujim interesom (menda ne-slovanskem.)

Razne vesti.

(Nov hotel.) Gorška trgovca Furlani in Tripp sta v imenu nekega močnega društva položila te dni pri tukajšnjem magistratu načrt novega velikanskega hotela za Gorico. Da si naši čitatelji dimenzije tega velikanskega dela predočijo, jim podamo sledeče številke: hotel bo 77 sežnjev dolg, 24 sežnjev širok, obsegal bode 5 dvorov, velikansko kopelj s parom, gostilnico s tremi saloni, prostorno kavarno, kakih 12 lepih prodajalnic, 1 veliko dvorano, ki bode več nego gorško gledišče, in 2 manjši dvorani, pa blizu 300 sob in raznih kabinetov. Hotel bo imel 2 nadstropji, fasada bo izdelana v najlepšem in novjšem stilu (renaissance). Fotografija tega krasnega dela je razstavljena v Paternollijevi bukvarnici in kedor vidi ta načrt, mora reči, da bode Gorica s tem zidalščem na najlepšem kraju, tik ljudskega vrta neizmerno dobila, ker tak hotel bi bil na kiuč Dunaji, našemu mestu pa bode drugo podoba dal. Kakor se sliši, bode zidanje hotela uže letos začelo in pravijo, da bo izvršitev velikanskega dela stala blizu 1 milijon goldinarjev. Toliko denara za Gorico! bode marsikdo dejal; to ne bo neslo! Gotovo ne pri navadnih gorških razmerah, a hotelu ne bode Gorica delala prihodajosti, ampak hotel Gorici, kajti Gorica hoče postati zdravilni kraj, a pri sedanjih stanovanjskih in gostilničnih razmerah to ne more postati, treba je inicijative podvzetnih mož in ti so se našli. Čez nekoliko let si bomo pravili, kaj je bil hotel za Gorico.

(Glavni zastop zavarovalne banke Slovenije) je zdaj odprl svoj urad v ulici ljudskega vrta v hiši št. 27. skoro nasproti poš.e. Kedor hoče kaj zavarovati, naj se oglasi v omenjenem uradu od 8 do 12 zjutraj in od 3 do 6 popoldne. Uradnik glavnega zastopa pa bode vsako nedeljo potoval po okolici gorški, da občinstvu zljajša zavarovanje; tako na priliko bo omenjeni uradnik v nedeljo 13. t. m. v Rubiji in Sovodnjah, kder bo sprejemal oglase. Ker „Slovenija“ zavaruje po enaki in tudi bolj nizki ceni, kakor drugi zavodi in ker je to domač zavod, nadejati se je, da bodo naši Slovenci vse svoje imetje pri tem koristnem zavodu zavarovali.

(Čestilec Mirana Mirana) menimo ustreči, ako jim naznanjamo, da je naš domači umetnik g. Zajec, v Ljubljani, izdelal Miranovo (Stritarjevo) doprsko podobo. Visoka je 17 palcev ter izpeljava in podobnost zaslužite posebne pohvale. Miran je eden prvih naših sedaj živečih pesnikov in njegove zasluge za razvitik novejša naše beletristične literature so neprecenljive; nadejamo se torej, da bodo naši prijatelji domače umetnosti pri tej priliki pokazali, da ga cene in ob enem našega izvrstnega umetnika in narodnjaka gosp. Zajca. Doprseje masivno iz gipsa vlito, velja 5 gold. in se dobiva edino pri gospodu Zajcu v Ljubljani, karlovsko predmestje 20. Sl. N.

(Slike Prostran in Jenka) je krasno izdelal slovanski slikar Ivan Šubic v Benedkah, vreden učenec ljubljanskega slikarja g. Wolfa. Slovenci, posebno naša narodna društva, ki hoté svoje domače prostore oknčati z oljnatiimi slikami teh dveh naših literarnih velikánov, naj se obrnó do g. Ivana Šubica, pittore, campo S. Barnaba ponte dei pugnì, palazzo Cinala a Venezia. Sl. N.

(Mlad slovenski orjak.) Iz Lokavca pri Ajdovščini se piše „Slov. Nar.“: Tukajšnji narodnjak Fr. Kovač ima sina, ki je 3½ leta star, pa uže tako močan, da vzdigne en mernik turšiča, in obtežaj od vage, petdeset funtov. On sam vaga 48 funtov ter ima take ude, kakor bi bil deset let star. Pravi Golijat bode iz njega.

(Vino-i sadjerejska šola na Slapnu) poleg Vipave se bode v kratkem začela. Za ravnatelja i prvega učitelja je imenovan znani strokovnjak v kmetijstvu g. Richard Dolenc; zdaj pa dež. odbor kranjski razpisuje še službo drugega učitelja (plače 600 fl. i prosto stanovanje) in vrtnarja (plače 800 gold. i prosto stanovanje) ter ob enem tudi 8 deželnih stipendij po 120 gld. na leto za tiste mladeniče ubozih staršev s Kranjskega, ki bi hoteli to šolo obiskovati. Stari morajo biti 16 let ter imeti krepak život, dobro vedenje ter vsaj toliko šolske omike, kolikor se je da v ljudski šoli pridobiti. Da se je ta prekristna šola osnovala, za to moramo č. g. vipavskemu grofu Lanthieri-ju pred vsim hvaležni biti.

Poslano.

V Ljubljani 5. maja. [Izv. dop.] Da strast mejne paze, je uže dovolje dokazana stvar; tej stvari paje začel še le gorški „Glas“ pravo razlego p.sati. Da ima težavno nalogo, da nij lahko zagovarjati reči, katera nema poštenega lica, to priznavam rad sam. Da se pa s takimi sredstvi zaupanje ljudstva jemlje možno, kateri ne dela za nič duzege, nego le za nesrečni narod, kateri le za-nj živi, kateri se edino le z njim veseli, edino le z njim trpi, to je žalostno, to je perfidno.

Da bi katoliška vera na kakem kraju učila, svetovala z lažmi, z obrekovanjem znebiti se ljudi, katerih iz gole čestilakomnosti i nesramne sebičnosti pred soboj trpeti ne moremo, tega nijsem nikjer čital, najmanje pa slišal. Slišal pač sem domačega duhovna, ko sem še kot mladi dečko h krčaskemu nauku zahajal, da se človek legati ne sme, ko bi imel s tem celo 99 duš iz vic rešiti. So se li nauki o! tega časa preurugačili, tega ne vem; o tej stvari bi uljudno naprosil kolovodje „Glasove“, kateri se po večini s to stvarjo pečajo, da bi mi jo razjasnili, da se bom pozneje potem lahko ravnal.

Tonkli et comp. je vzbudil narodnostno zavest pri gorškem ljudstvu, tako mej vrstami piše „Glas“. Tedaž oni človek bi bil vzbudil narodnost, ki kmeta drugace ne pogleda, nego če mu za podpis pet forintov prinese, akoravno je sam kmetskih staršev sin. Dalje ima velike zasluge za provzbujenje narodnega duha na Gorškem oni „izdajalec Domovine“, vladnim nakanam na čast! Česa se ne vedo še izmisliti te čudne duše!

Če hočeš, katoliški „Glas“, res katoliško govoriti, pisati moraš tako-le: Največ zaslug, da se ljudstvo na Gorškem v narodnem zmišlju vzbudilo, imajo neporekljivo kmetske čitalnice, pa nikakor ne gorška, za katero se jo naš kmet prokletno malo brigal. Kdo je pa te tako rekoč ustvaril? Dr. Lavrič! — Dr. Lavrič se z vso pravico imenuje oče slovenskih čitalnic na Gorškem.